

Enerji Sektöründe Güncel Konular #4

Yenilenebilir Enerji Yatırımlarına Yönelik Teşvikler

Türkiye, coğrafi konumu ve iklim koşulları sebebiyle, özellikle güneş ve rüzgâr enerjisinden elektrik üretimi konusunda önemli potansiyele sahiptir. Gerek söz konusu potansiyeli gerçekleştirmeye yönelik yatırımların ve bu tür yatırımlarda yerli ürün kullanımının artırılması, gerekse bu deneyim kullanılarak dünya çapında bir yenilenebilir enerji ekipman ihracatçısı haline gelmek Türkiye için enerji politikalarının önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Bu yazımızda söz konusu hedefler doğrultusunda yenilenebilir enerji yatırımlarına tanınan devlet desteklerini özetledik.

1. YEKDEM ve Yerli Katkı

Lisanslı faaliyetler kapsamında yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı elektrik üretimi yapan yatırımcılara işletme döneminde sağlanan en büyük destek kalemini YEKDEM oluşturmaktadır. YEKDEM'in önemi, üreticilere belli bir dönem için alım ve fiyat garantisi sağlanmasından kaynaklanmaktadır. İlgili elektrik üretim tesisinde yerli ekipman kullanılmış olması durumunda ise ilave avantajlar sağlanmaktadır.

2011 yılında ilk olarak hayata geçirildiğinden bu yana pek çok değişiklik yapılan YEKDEM'de, 7189 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararıyla¹ yeni bir döneme girilmiştir. Yeni döneme ilişkin düzenlemeler aşağıdaki şekilde özetlenebilir:

- YEKDEM'e dahil edilmek istenilen tesisin kabulünün en geç 31 Aralık 2030 tarihine kadar gerçekleştirilmiş olması gerekmektedir. Bu süreyi yakalayamayan tesisler destek kapsamına alınmamaktadır.
- YEKDEM kapsamında Türk Lirası üzerinden bir satış tarifesi öngörülmekte, ilgili tutarlar aylık bazda eskalasyona tabi tutulmaktadır. Eskalasyon formülünde Üretici Fiyat Endeksi (ÜFE) ve Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) ile T.C. Merkez Bankası Amerikan Doları ve Euro alış kurlarındaki değişim dikkate alınarak enflasyona karşı koruma sağlanmaya çalışılmaktadır. Eskalasyon formülünün uygulanması sonucu ulaşılabilecek rakamlar Amerikan Doları bazlı bir taban ve tavan fiyata tabi tutulmaktadır.
- YEKDEM'e katılım yıllık bazda yapılmaktadır. Bu doğrultuda üreticilerin, YEKDEM'den yararlanmak istedikleri yıldan önceki yılın 30 Kasım'ına kadar kabul işlemleri tamamlanmış olarak T.C. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'na başvuruda bulunmuş olması gerekmektedir. İlgili yıl için katılım sağlandıktan sonra ise aynı yıl içerisinde sistemden çıkılamamaktadır.
- Depolamalı elektrik üretim tesisleri² de YEKDEM kapsamında değerlendirilebilmektedir.

¹ 1 Mayıs 2023 tarih ve 32177 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

² 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun 7. maddesinin 10 ve 11. fıkralarında tanımlanan ve kapsamında elektrik depolama tesislerini de içeren rüzgâr ve güneş enerjisine dayalı elektrik üretim tesisleri.

Şartları sağlayan yatırımlar bakımından YEKDEM tarifesi, yerli katkı ilave fiyatı uygulanarak artırılabilir. Yerli katkı ilavesine ilişkin düzenlemeler ise aşağıdaki şekilde özetlenebilir:

- Destek yararlanabilmek için, (1) başvuru sahibinin Yerli Aksam Yönetmeliği'nin³ Ek-1'inde belirlenen aksamlar için Türkiye'de üretilen bütünleştirici parçaların aksam içindeki oranlarının toplamının en az %55 olması şartını, (2) Yerli Aksam Yönetmeliği'nin Ek-2'sinde belirlenen aksamlar için aksam puanları toplamının en az Ek-2'deki asgari puan şartını sağlanması gerekmektedir.
- Yerli katkı fiyatlarından yararlanmak için de sisteme katılım yıllık bazda yapılmaktadır. Bu doğrultuda üreticilerin, katkıdan yararlanmak istedikleri yıldan önceki yılın 1 Aralık'ına kadar T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'na başvuruda bulunmuş olması gerekmektedir.

Güncel tarifeler, taban ve tavan fiyatlar, uygulama süreleri ile eskalasyon formülü aşağıdaki gibidir:

Tarifeler

Yenilenebilir Enerji Kaynağına Dayalı Üretim Tesisi Tipi		Uygulama Fiyatı (Türk Lirası Kuruş/kWh)	YEKDEM Uygulama Süresi (Yıl)	Taban Fiyatı (ABD Doları-cent/kWh)	Tavan Fiyatı (ABD Doları cent/kWh)	Yerli Katkı Fiyatı (TL Kuruş/kWh)	Yerli Katkı Uygulama Süresi (Yıl)
Hidroelektrik üretim tesisi	Rezervuarlı	144	10	6,75	8,25	28,80	5
	Nehir tipi	135	10	6,30	7,70	28,80	5
Rüzgâr enerjisine dayalı üretim tesisi	Karasal	106	10	4,95	6,05	28,80	5
	Deniz Üstü	144	10	6,75	8,25	38,45	5
Jeotermal enerjisine dayalı üretim tesisi		202	15	9,45	11,55	28,80	5
Biyokütle dayalı üretim tesisi	Çöp Gazı / Atık lastiklerin işlenmesi sonucu ortaya çıkan yan ürünlerden elde edilen kaynaklar	106	10	4,95	6,05	28,80	5
	Biyometanizasyon	173	10	8,10	9,90	28,80	5
	Termal Bertaraf (sadece ön lisansın 1 Mayıs 2023 tarihinden önce alınmış olması halinde)	134,90	10	5,75	8	21,58	5
Güneş enerjisine dayalı üretim tesisi		106	10	4,95	6,05	28,80	5
Rüzgâr veya güneş enerjisine dayalı üretim tesisi ile bütünleşik elektrik depolama tesisi		125	10	5,85	7,15	38,45	10
Pompaj depolamalı hidroelektrik üretim tesisi		202	15	9,45	11,55	38,45	10
Dalga veya akıntı enerjisine dayalı üretim tesisi		135	10	6,30	7,70	38,45	10

³ 28 Mayıs 2021 tarihli ve 31494 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

Eskalasyon Formülü

YEKDEM veya Yerli Katkı (YK) = YEKDEM veya YK x (%25 ÜFE + %15 TÜFE + %30 ABD Doları Alış Kurlarının Aylık Ortalaması + %30 Euro Alış Kurlarının Aylık Ortalaması)

2. Genel ve Bölgesel Destekler

Yenilenebilir enerji projelerine sağlanan desteklerin diğer bir kısmı, Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar⁴ tahtında düzenlenen genel ve bölgesel teşvik mekanizması dahilinde yer almaktadır. Söz konusu mekanizmada özetle, Türkiye, sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeylerine göre 6 bölgeye ayrılmakta ve en dezavantajlı bölgelerde gerçekleştirilen yatırımlar bakımından sayısı ve kapsamı artacak şekilde çeşitli devlet teşvikleri öngörülmektedir.⁵ Yenilenebilir enerji yatırımları özelinde ise aşağıdaki düzenlemeler dikkat çekmektedir:

- Yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik üretimine yönelik tesislerde kullanılan bazı ekipmanlar için KDV istisnası ve gümrük vergisi muafiyetleri öngörülmektedir. Bununla birlikte, güneş enerjisine dayalı yatırımlarda kullanılan ithal güneş paneli ve güneş paneli taşıyıcı konstrüksiyon sistemleri ile lisanssız faaliyetler kapsamında yer alan rüzgâr enerjisine dayalı yatırımlarda kullanılan ithal kanat, jeneratör ve türbinler teşvik belgesi kapsamında değerlendirmeye alınmamaktadır. Diğer bir ifadeyle, ithal ekipman kullanılan yatırımlar teşvik kapsamında yer alıp çeşitli destekler alabilse de, ithal ekipmanlar için yapılan yatırım harcamaları verilen desteklerden hariç tutularak yerli ekipman üretimi ve kullanımına daha çok avantaj sağlanmaktadır.
- Lisanssız faaliyetler kapsamında yer alan güneş ve rüzgâr enerjisine yönelik yatırımlardan 1, 2 ve 3. bölgelerde gerçekleştirilecek yatırımlar 4. bölge desteklerinden (gümrük vergisi muafiyeti, KDV istisnası, vergi indirimi, sigorta primi işveren hissesi desteği ve yatırım yeri tahsisi); 4, 5 ve 6. bölgelerde gerçekleştirilecek yatırımlar ise 6. bölge desteklerinden yararlanabilmektedir (yukarıdakilere ek olarak gelir vergisi stopajı desteği ve sigorta primi desteği).
- Yenilenebilir enerji üretimine yönelik türbin ve jeneratör imalatı ile rüzgâr enerjisi üretiminde kullanılan kanat imalatına ilişkin yatırımlar, ilgili yatırımların gerçekleştirildiği bölgeden bağımsız olarak 5. bölge desteklerinden (gümrük vergisi muafiyeti, KDV istisnası, vergi indirimi, sigorta primi işveren hissesi desteği, yatırım yeri tahsisi ve faiz veya kâr payı desteği) yararlanabilmektedir.

Yenilenebilir enerji yatırımlarına yönelik genel ve bölgesel desteklerin kapsamı yukarıdaki gibi olmakla beraber, spesifik bir yatırımın teşvik kapsamına alınıp alınmayacağı, alınması durumunda ise hangi desteklerden yararlanacağı ilgili yatırım özelinde T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü'nün takdirindedir.⁶

3. Diğer Destekler

Yenilenebilir enerji yatırımlarına sağlanan desteklerden bir kısmı ise, ruhsat ve izin bedellerinden indirim şeklindedir:

- Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliği⁷ uyarınca, yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tesisi kurmak üzere yapılan lisans ve ön lisans başvurularında, lisans alma bedelinde %90 indirim uygulanmakta olup ilgili tesisler aynı zamanda kısmen veya tamamen kabullerinin yapıldığı ilk tarihten itibaren 8 yıl boyunca yıllık lisans bedelinden muaf tutulmaktadır.

⁴ 19 Haziran 2012 tarihli ve 28328 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

⁵ Teşviklerden yararlanma şartları ve teşvik türleri için bakınız: <https://www.sanayi.gov.tr/destek-ve-tesvikler/yatirim-tesvik-sistemleri/md0203011615>

⁶ Yukarıda açıklanan teşvik ve desteklere ilaveten, ilgili projelerin konum ve özelliklerine göre Organize Sanayi Bölgeleri veya Serbest Bölgelerde sağlanan teşviklerden de yararlanması söz konusu olabilecektir.

⁷ 2 Kasım 2013 tarih ve 28809 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

- 5346 sayılı YEK Kanunu⁸ uyarınca, 31 Aralık 2025 tarihine kadar işletmeye girecek yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tesislerinden, ulaşım yollarından ve lisanslarında belirtilen sisteme bağlantı noktasına kadarki enerji nakil hatlarından lisans tarihinden itibaren 10 yıl boyunca, izin, kira, irtifak hakkı ve kullanma izni bedellerine %85 indirim uygulanmaktadır.

4. Sonuç

YEKDEM 2011 yılında hayata geçirildiğinden bu yana, Türkiye’de yenilenebilir enerjiye yönelik yatırımlarda belirgin bir gelişme yaşanmıştır. 2035 yılına kadar olan dönemi kapsayan Türkiye Ulusal Enerji Planı başta olmak üzere, pek çok ulusal strateji belgesinde de, yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelik yatırımları artırmak Türkiye’nin enerji politikalarında öncelikli olarak yer almaktadır. Bu kapsamda sağlanan desteklerde yerlilik vurgusunun önem taşıdığı görülmektedir.⁹

Türkiye’nin yenilenebilir enerji hedefleri doğrultusunda bu tür yatırımlara verilen desteklerin artması beklenirken dinamik bir nitelik kazanan mevzuat gelişmelerinin yakından takip edilmesi ve yararlanılabilecek desteklerin her bir yatırım özelinde değerlendirilmesi önem arz etmektedir.

⁸ 18 Mayıs 2005 tarih ve 25819 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun.

⁹ Bir ihale modeli niteliğinde olduğundan yazımız kapsamında detaylandırmadığımız Yenilenebilir Enerji Kaynak Alanları (YEKA) modelinin yerli ekipman üretimi veya yerli ekipman kullanımı şartı öngörüyor olması da yerli ekipman sektörüne verilen dolaylı bir destek olarak nitelendirilebilir.

Current Topics in the Energy Sector #4

Incentives for Renewable Energy Investments

Due to its geographical location and climate conditions, Türkiye has a significant potential in electricity generation, especially from solar and wind resources. Increasing the investments to realize this potential, the use of domestic equipment in such investments, and becoming a global renewable energy equipment exporter form a significant part of the energy policies of Türkiye. In this article, we summarize the incentives granted to renewable energy investments in line with these targets.

1. YEKDEM and Local Content Incentive

YEKDEM is the biggest support item provided to investors within the field of licensed electricity generation based on renewable energy resources during the operation period. The importance of YEKDEM stems from the fact that a purchase guarantee based on a guaranteed purchase price is provided to the electricity producers for a certain period. Additional advantages are also provided in case of the use of local equipment in the relevant power plant.

With the introduction of the Presidential Decree No. 7189¹, a new era has begun in YEKDEM, which had undergone many changes since its first introduction in 2011. The regulations applicable in the new era may be summarized as follows:

- The acceptance of the facility which is planned to benefit from YEKDEM must be completed by 31 December 2030 at the latest. Facilities which fails to meet this deadline are not eligible to benefit from the YEKDEM support.
- A feed-in tariff in Turkish Lira is envisaged within the scope of YEKDEM and the relevant amounts are subject to escalation on a monthly basis. With an effort to protect the investors against the inflation risks, the escalation formula is based on the Producer Price Index (PPI), the Consumer Price Index (CPI) and the changes in the Central Bank of the Republic of Türkiye's USD and EUR exchange buying rates. The figures calculated based on the implementation of the escalation formula are subject to a base-price and a price cap in USD.
- Participation to YEKDEM is made annually. Generation license holders who have completed their acceptance procedures must file their YEKDEM applications with Energy Market Regulatory Authority of the Republic of Türkiye by the 30th of November of the year preceding the year in which they wish to benefit from YEKDEM. After the participation for the relevant year, it is not possible to leave YEKDEM within the same year.

¹ Published in the Official Gazette dated 1 May 2023 and numbered 32177.

- Energy storage power plants² may also benefit from YEKDEM.

The YEKDEM tariff may be increased by the implementation of an additional local content incentive price. The rules and regulations regarding the addition of the local content incentive may be summarized as follows:

- In order to benefit from the incentive, (1) at least 55% of the sub-components of the components set out in Annex-1 of the Local Components Regulation³ that are capable of benefiting from the local content incentive must be produced in Türkiye; and (2) for the components specified in Annex-2 of the Local Components Regulation, the total component score must at least meet the minimum score requirement set forth therein.
- The participation in the local content incentive system is made on an annual basis. In this regard, the license holders must file their applications with the Ministry of Energy and Natural Resources of the Republic of Türkiye by the 1st of December of the year preceding the year in which they wish to benefit from the local content incentive.

The current feed-in tariff, base-prices and price caps, application terms and the escalation formula are as follows:

Tariffs

Type of the Power Plant Based on Renewable Energy Resources		Feed-in Tariff (Turkish Lira Krş/kWh)	Feed-in Tariff Application Term (Years)	Base-Price (USD-cent/kWh)	Price Cap (USD-cent/kWh)	Local Content Incentive Price (TRY Krs/kWh)	Local Content Incentive Application Term (Years)
Hydroelectric power plants	Reservoir	144	10	6.75	8.25	28.80	5
	River	135	10	6.30	7.70	28.80	5
Wind Power Plants	Onshore	106	10	4.95	6.05	28.80	5
	Offshore	144	10	6.75	8.25	38.45	5
Geothermal power plants		202	15	9.45	11.55	28.80	5
Biomass power plants	Waste Gas / Tire Pyrolysis	106	10	4.95	6.05	28.80	5
	Bio-methanization	173	10	8.10	9.90	28.80	5
	Thermal Disposal <i>(only if it has received a preliminary license before 1 May 2023)</i>	134.90	10	5.75	8	21.58	5
Solar power plants		106	10	4.95	6.05	28.80	5
Storage integrated to solar or wind power plants		125	10	5.85	7.15	38.45	10
Pump-storage hydroelectric power plants		202	15	9.45	11.55	38.45	10
Wave – Tidal power plants		135	10	6.30	7.70	38.45	10

² Power plants based on wind and solar energy which are defined in the Article 7 paragraphs 10 and 11 of the Electricity Market Law (No. 6446) and which includes the energy storage power plants within their scope.

³ Published in the Official Gazette dated 28 May 2021 and numbered 31494.

Escalation Formula

$$YEKDEM \text{ or Local Content Incentive (LCI)} = YEKDEM \text{ or LCI} \times (25\% \text{ PPI} + 15\% \text{ CPI} + 30\% \text{ Monthly Average of USD Buying Rates} + 30\% \text{ Monthly Average of EUR Buying Rates})$$

2. General and Regional Incentives

Certain incentives provided for the renewable energy projects are regulated within the scope of the general and regional incentive mechanism as set out in the Decree on the State Aids to Investments.⁴ Under this mechanism, Türkiye is divided into 6 regions based on their socio-economic development levels and various state incentives are envisaged whereby the investments in the most disadvantaged regions receive the most comprehensive state aids with the highest term and applicable ratios.⁵ The following rules and regulations are especially relevant for the renewable energy investments:

- VAT exception and customs duty exemption is applicable for certain equipment used in the power plants. However, imported solar panels and solar panel mounting structures used in solar power plants and imported blades, generators and turbines used in license-exempt wind power plants are not taken into consideration in incentive certificates. In other words, even if the investments using imported equipment may receive various incentives, investment expenditures for the relevant imported equipment are excluded from the incentives to enhance the production and use of local equipment.
- License-exempt wind and solar power plants located in regions 1, 2, 3 may benefit from the incentives applicable to region 4 (such as customs duty exemption, VAT exception, tax reduction, employer's social security contribution support, land allocation, and interest and dividend support), whereas those situated in regions 4, 5, and 6 may be granted with the incentives applicable in region 6 (income tax withholding support and social security premium support in addition to those listed in the foregoing).
- Investments related to the manufacturing of turbines and generators for renewable energy generation and of the blades used in wind power plants may benefit from the incentives applicable to region 5 (customs duty exemption, VAT exception, tax reduction, employer's social security contribution support and land allocation) regardless of the region where the relevant investment is situated.

Whereas the scope of the general and regional state aids related to the renewable energy investments are as summarized above, whether a specific investment would be included in the incentive scheme and if included, which state aids would be provided is under the discretion of the General Directorate of Incentive Implementation and Foreign Investment of the Ministry of Industry and Technology of the Republic of Türkiye.⁶

3. Other Incentives

Certain other supports provided to renewable energy investments are in the form of discounts from license and permit fees:

- Pursuant to the Electricity Market License Regulation⁷, renewable energy power plants are subject to a 90% discount on the fees for their license and preliminary license applications and the relevant facilities are also exempted from the annual license fee payments for the first 8 years as of the date of their partial or final acceptance.
- Pursuant to the Renewable Energy Law No. 5346⁸, renewable energy power plants, transportation routes and energy transmission lines up to the system connection point specified in the licenses are subject to a

⁴ Published in the Official Gazette dated 19 June 2012 and numbered 28328.

⁵ For the eligibility conditions and the relevant incentives, please see: <https://www.sanayi.gov.tr/destek-ve-tesvikler/yatirim-tesvik-sistemleri/md0203011615>

⁶ In addition to the incentives and supports explained above, the relevant projects may also benefit from additional incentives provided in Organized Industrial Zones or Free Zones, depending on their location and specifics.

⁷ Published in the Official Gazette dated 2 November 2013 and numbered 28809.

⁸ Law No. 5346 on the Usage of the Renewable Energy Resources for the Electricity Generation, published in the Official Gazette dated 18 May 2005 and numbered 25819.

85% discount on the permit, rental, easement right and usage permit fees for the first 10 years as of the date of the grant of their licenses, provided that they become operational by 31 December 2025.

4. Conclusion

Since the introduction of YEKDEM in 2011, there has been a significant improvement in the investments related to the renewable energy projects in Türkiye. Increasing investments in renewable energy resources is a priority in Türkiye's energy policies as set out in many national strategy documents, including the Turkish National Energy Plan covering the period until 2035. In this regard, it is observed that local production plays a key role in the incentives provided.⁹

While it is expected that the incentives granted to such renewable energy investments will increase in line with Türkiye's renewable energy targets, it is important to closely monitor the legislative developments that have gained a dynamic character and to assess the supports which may be implemented for each specific investment.

Nazlı Başak Ayık
Kıdemli Avukat/Senior Associate

Pınar Bölükbaşıoğlu
Avukat/Associate

Çakmak Avukatlık Ortaklığı

www.cakmak.av.tr

This information is provided for your convenience and does not constitute legal advice. It is prepared for the general information of our clients and other interested persons. This should not be acted upon in any specific situation without appropriate legal advice and it may include links to websites other than the website.

Çakmak Avukatlık Ortaklığı has no responsibility for any websites other than its own and does not endorse the information, content, presentation or accuracy, or make any warranty, express or implied, regarding any other website.

This information is protected by copyright and may not be reproduced or translated without the prior written permission of Çakmak Avukatlık Ortaklığı.

Bu doküman müvekkillerimize ve ilgili diğer kişilere genel bilgi sağlamak amacıyla hazırlanmıştır. Bu doküman kapsamında sağlanan bilgiler hukuki tavsiye olarak kabul edilemez. Herhangi bir durum için özel olarak bir hukuki tavsiye almaksızın yalnızca bu dokümanda yer alan bilgiler dikkate alınarak işlem yapılmamalıdır. Bu doküman web sitemiz dışındaki web sitelerine bağlantılar içerebilir. Çakmak Avukatlık Ortaklığı'nın kendi web sitesi dışındaki web sitelerine ilişkin hiçbir sorumluluğu yoktur ve diğer web sitelerinde yer alan bilgi, içerik veya sunumların doğruluğunu onaylamaz veya bunlar hakkında açık veya zımni herhangi bir garanti vermez.

Bu doküman ve içeriği telif hakkı ile korunmaktadır ve Çakmak Avukatlık Ortaklığı'nın önceden yazılı izni olmaksızın çoğaltılamaz veya tercüme edilemez.

⁹ The fact that the Renewable Energy Resource Areas (YEKA) model, which we have not detailed in our article as it is a tender model, stipulates the requirement of local equipment production or use of local equipment, may be considered an example of the indirect supports given to the local equipment sector.